

[Poul Dam.]

hvad denne rest egentlig er for noget, hvad det er for nogle mennesker, det drejer sig om.

Der er vel først nogle ganske få fra udpræget grundtvigske kredse — som er dem, vi altid hører om i den mere fornemme debat — der mener, at det er rigtigt, at den bedste skole er gode borgermænds huse, og at man derfor skal tage børn ud af skolen så hurtigt som muligt og så senere lade dem komme på vore mange fremragende efterskoler, for slet ikke at tale om højskolerne. Men det er jo ikke et tal, som kommer op i nærheden af den procentdel, der faktisk ikke går videre efter det 7. skoleår her i landet; det er en ganske, ganske lille del af den.

Ja, for resten, hvis undervisningspligten bliver fortsat efter de gode principper, vi hidtil har fulgt, må der vel også være mulighed for en hjemmeundervisning af de 14-18-årige, således at det grundtvigske skolemønster kan fortsætte op i den aldersklasse, og det har jeg da al mulig sympati for.

Men de andre grupper — hvad er det for nogle unge? Det er f. eks. unge, som lider under manglende forståelse fra hjemmet, unge, hvis hjem er aldeles uinteressert i børnenes videre skolegang. Sådanne hjem findes; der findes slet ikke så få af dem stadig væk. Nogle er i almindelighed ligeglade; andre — og det er en gruppe, vi absolut skal have med — er af økonomiske grunde tvunget eller føler sig tvunget til at lade børnene gå ud af skolen.

Dertil kommer så også, at hjemmenes vilkår i andre henseender måske ikke altid er de allerbedste for en forlænget skolegang. Der er en hel del mennesker i dette land, der bor i meget dårlige lejligheder, meget små lejligheder, hvorom det simpelt hen må siges, at her er der ikke vilkårene for, at man kan leve på passende måde, samtidig med at man er skolesøgende; man kan i hvert fald ikke få ret meget ud af sin skolegang, fordi hjemmet ikke giver den nødvendige ramme om hjemmearbejdet og om tilværelsen i øvrigt i disse ungdomsår.

Der er vel så også en gruppe, som har egentlig ulyst ved skolen — de berømte skoletrætte. Jeg tror nok, at „skoletræthed“, bortset fra at være et misbrugt slagord, dækker en meget bred gruppe af forskellige fænomener. Nogen skoletræthed skyldes vel også — jeg håber ikke, at nogen lader det

gå videre til direktøren for folkeskolen og seminarierne — at skolen ikke altid er så god, som den burde være; der er vel børn, som er ude for en skolegang, der ikke giver dem lyst til at fortsætte i skolen. Jeg tror, det var hr. Gottschalk-Hansen, der sagde, at vi har en fremragende folkeskolelærergruppe; det er givet, det er jeg enig i. Men vi har også en lærermangel, som gør, at der ind imellem er elever, som er ude for lærere, der ikke er gode nok, og sådanne elever har svært ved at få tilstrækkelig lyst til at gå videre.

Disse grupper kan man måske i nogen grad hjælpe ved at gennemføre udvidet undervisningspligt. Men når man skal drøfte, hvordan undervisningspligten skal føres ud i livet, hvordan man skal kunne give tilstrækkeligt mange tilbud til, at alle kan benytte sig af dem, er det nok nødvendigt at erindre, at disse fænomener findes. Der er stadig hjem, som ikke har forståelse for de 14-18-åriges skoleproblemer; der er stadig hjem med en dårlig økonomi eller med dårlige boligforhold, og der er stadig en ulyst ved skolen, mere eller mindre skabt eller i hvert fald styrket af uheld med skoleplacering, uheld med lærere. Alle disse årsager findes stadig; vi kan fjerne dem formelt ved at indføre udvidet undervisningspligt, men vi kan ikke hindre, at de er med til at give de unge et væsentligt dårligere udbytte af disse år i skolen, end de skulle have haft. Vi skal se på disse ting, vi skal tage dem med i vore overvejelser og være klar over, at skole og undervisning ikke er noget isoleret, men hænger sammen i et mønster, og at de andre ting i dette mønster også skal være i orden.

Det er nok ikke mindst vigtigt at understrege det hjemlige miljøes betydning. Jeg kunne egentlig godt tænke mig — ud fra en vis lyst til at være paradoksal, i hvert fald en gang imellem — at sige, at vi måske skulle starte med en undervisningspligt for forældre til 14-18-årige, for mange gange er det jo disse forældre, som har problemerne med at forstå deres unge, med at hjælpe dem, med at danne en baggrund uden for skoletiden, som kan være til gavn for dem og betyde noget for, at de kan få gavn af den forøgede undervisning.

Jeg er også en gang imellem en lille smule bekymret over den udvidelse, der